

PROGRAMACIÓ DE L' ASSIGNATURA CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

QUART ESO

Departament de Geografia i Història

IES PUÇOL

CURS 2020-21

1.- INTRODUCCIÓ

La comprensió de la dimensió social de l'ésser humà és de vital importància. Els estudis dels desenvolupaments que aquesta dimensió comporta -en relació a diferents espais i temps- i l'esforç per a la comprensió de l'ésser individual, proporciona gran possibilitats intel·lectuals i educatives. La utilització de criteris coherents per comprendre les realitats socials del present i la construcció de projectes futurs, tant individuals com col·lectius, suposa una comprensió de sabers que tenen que veure amb l'objecte de coneixement de les ciències socials.

A l'Ensenyament Secundari Obligatori, la Història i la Geografia com a disciplines que configuren un àrea del coneixement, es convertiren en el que són en realitat: mirades obertes, globals i essencialment multidisciplinàries, amb l'objectiu de produir un coneixement social profund.

Totes dues disciplines posseeixen, com a formes del coneixement, un gran potencial intel·lectual i formatiu perfectament adequat a l'Ensenyament Secundari Obligatori. Des d'una concepció moderna, totes dues estan preparades per a proporcionar a l'adolescent coneixements suficients d'economia, sociologia o política i, a la vegada, preparar el camí a futures especialitzacions en etapes educatives posteriors.

Per tot això, els continguts de l'àrea s'han organitzat en dos: geografia i història. Dos matèries que permeten definir l'objecte d'aprenentatge tant en relació amb els resultats d'investigació com en funció dels processos de construcció del coneixement.

La geografia és doncs, un procés del coneixement que permet comprendre la manifestació dels interessos i projectes de les persones i dels grups socials en un determinat medi ambient. El territori, objecte d'estudi, és el resultat d'una activitat organitzada per l'ésser humà sobre un territori determinat,

que té el seu específic funcionament ecosistèmic, condicionant la pròpia acció humana. Aquestes interrelacions són captades per l'alumnat i per totes les persones en general, mitjançant les seues imatges mentals, interessos i projectes especials.

Per tant, des de la geografia es pot abordar el coneixement social, partint de l'anàlisi dels espais personals i col·lectius.

La història és una forma de coneixement que permet situar-se de forma crítica davant la interpretació de les accions dels ésser humans, considerats com ésser essencialment socials i temporals. S'ha d'entendre com l'explicació dels canvis i de les acumulacions que la societat experimenta al llarg del temps; una història que considera el present com objecte d'estudi difícil però en constant diàleg amb el passat, en la que els esdeveniments i les accions individuals s'expliquen en una relació mútua amb les estructures, amb les formacions socials, polítiques, econòmiques, ideològiques o culturals, il·luminant-se entre totes.

En conseqüència, des de la història es pot construir un coneixement de la realitat social, reinterpretant permanentment el passat, de forma que els diferents factors troben la seua explicació en la seua relació dialèctica. Una història que, com a forma de coneixement d'un objecte específic, té la seua pròpia lògica i metodologia, els termes generals d'anàlisi dels quals (es a dir, les preguntes adequades per interrogar les dades empíriques) rarament són constants, sino que més bé canvien segons els moviments de l'esdeveniment històric: en la mesura en que canvia l'objecte d'investigació, així canvien també les preguntes adequades.

1.1 JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ

Aquesta programació té dos tasques fonamentals: fer una planificació didàctica, sobre una realitat escolar determinada i amb una temporització establerta, així com la planificació i distribució dels continguts d'aprenentatge per a cada curs.

A l'hora de fer la programació, hem de partir del propi concepte de Programar per a tenir clar el nostre camí a seguir. En aquest sentit no hem d'oblidar que programar significa establir un programa, es a dir, una exposició general d'intencions o projectes en la qual apareixen de manera més o menys detallada les parts o elements d'una determinada acció o projecte. Això ens fa plantejar la nostra finalitat a l'hora de programar preguntant-se: què volem programar, com volem programar, per a qui va dirigida i amb quina finalitat. En aquesta programació ho fem, dintre de l'àrea de geografia i història, per a l'alumnat de 4t ESO, alumnat que ja té les seues pròpies idees en els que el pensament abstracte comença a tindre força i que descobreixen que els successos de la història del passat expliquen, en gran mesura, els esdeveniments més recents.

1.2 CONTEXTUALITZACIÓ

L'entorn d'ubicació del nostre centre és un aspecte a tindre en compte a l'hora de realitzar la nostra programació.

L'IES Puçol és un centre de gran diversitat social en el qual hi ha un nombre considerable de població autòctona de llengua valenciana, així com de

població de diverses procedències de diferents llengües com: castellà, àrab, eslaus...

El nostre alumnat procedeix de diferents tipus de famílies, predominant les famílies tradicionals però hi ha alumnat de famílies separades. Encara que hi ha representació de tot tipus de unitats familiars. Respecte a la situació socioeconòmica hi ha famílies des de professions liberals fins a treballadors.

En aquest sentit, ens proposem tindre en compte els següents principis metodològics:

- a) Tindre un contacte freqüent amb les famílies amb l'ús efectiu de les comunicacions amb els pares/mares.
- b) Desenvolupar el respecte a la diversitat i la tolerància dins del grup, utilitzant la explicació multi causal de la propis historia.

2.- OBJECTIUS D'ETAPA

L'ensenyament secundari obligatori desenvoluparà en l'alumnat les capacitats:

- a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg refermant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- b) Desenrotllar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenrotllament personal.
- c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona."
- d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- e) Desenrotllar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació."
- f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- g) Desenrotllar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i, si l'haguera, en la llengua cooficial de la Comunitat Autònoma, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.

k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, refermar els hàbits d'atenció i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenrotllament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, l'atenció dels sers vius i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

D'ÀREA

1. Ser capaços de sintetitzar i redactar diferents tipus de text correctament.

Objectiu de tot el curs.

En la 1ª avaluació es valorarà especialment:

La redacció. Utilització de:

- Signes de puntuació.
- Utilització correcta dels verbs.
- Presentació ordenada d'idees.
- Presentació correcta.

En la 2ª avaluació es valorarà especialment:

- Saber fer un esquema.
- Presentació ordenada d'idees.
- Saber resumir.

En la 3ª avaluació es valorarà especialment:

- Extraure les idees principals d'un text.
- Jerarquitzar les idees principals d'un text.
- Arribar a fer una síntesi.

2. Utilització convenient del quadern de classe (el quadern de l'alumne és també el seu llibre de text)

Objectiu de tot el curs.

En la 1ª avaluació es valorarà especialment:

la presentació completa de totes les tasques encomanades.

En la 2ª avaluació es valorarà especialment:

la cura i correcció formal del mateix.

En la 3ª avaluació es valorarà especialment:

la correcta escriptura i presentació de les idees.

3. Tenir una actitud bona de treball a l'aula.

Objectiu de tot el curs.

En la 1ª avaluació es valorarà especialment:

l'assistència i el portar tots els materials escaients

En la 2ª avaluació es valorarà especialment:

l'atenció i el treball a l'aula.

En la 3ª avaluació es valorarà especialment:

la participació solidària en els grups de treball

4. Respectar als companys i companyes sense establir cap diferències de gènere, classe, raça, religió, ideologia oi altres.

Objectiu bàsic de tot el curs.

5. Tenir una actitud de cura de l'aula i dels materials de treball.

Objectiu bàsic de tot el curs.

6. Identificar i analitzar les interrelacions que es produeixen entre els fets polítics, econòmics i culturals i el paper que les persones tenim, assumint que l'explicació històrica és una conjunció d'elements estructurals i motivacionals

Objectiu bàsic del tercer trimestre

7. Resoldre problemes i dur a terme petites recerques aplicant els instruments conceptuals, les tècniques i el procediments d'indagació característics de la Història, amb especial menció a la Història oral

Objectiu bàsic del tercer trimestre

8. Aconseguir un esbós d'alfabetització audiovisual de l'alumnat.

Objectiu bàsic de tot el curs

9. Obtenir i relacionar informació bàsica en diferents suports (audiovisual, estadístic, textual) a partir de diferents tipus de fonts amb especial atenció als mitjans actuals de comunicació.

Objectiu bàsic de tot el curs

10. Realitzar tasques de grup i participar en discussions i debats de forma oberta i tolerant.

Objectiu bàsic de tot el curs

11. Potenciar el pensament divergent de l'alumnat a través del treball de confrontació de diverses fonts i interpretacions històriques contraposades.

Objectiu bàsic del tercer trimestre

12. Apreciar els drets i llibertats humanes com una consecució irrenunciable de la humanitat i un element fonament en la vida col·lectiva dels pobles i individual de les persones.

Objectiu bàsic de tot el curs

3.- COMPETÈNCIES I INDICADORS DE SEGUIMENT

Segons el marc legal educatiu vigent (Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa, LOMQE), el model curricular està íntegrament basat a partir del que coneixem com a competències. Tal com apareix a l'Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat, la DeSeCo4 (2003) defineix competència com "la capacitat de respondre a demandes complexes i dur a terme tasques diverses de forma adequada". La competència "suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions, i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per a aconseguir una acció eficaç" (Sec I. p.6986).

- Competència en comunicació lingüística (CCL): és el resultat de l'acció comunicativa dins de pràctiques socials determinades, en les quals l'individu actua amb altres interlocutors i a través de textos en múltiples modalitats, formats i suports. Aquestes situacions i pràctiques poden implicar l'ús d'una o diverses llengües, en diversos àmbits i de manera individual o col·lectiva. A més, la competència en comunicació lingüística representa una via de coneixement i contacte amb la diversitat cultural que implica un factor d'enriquiment per a la pròpia competència i que adquireix una particular rellevància en el cas de les llengües estrangeres.

- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT): la competència matemàtica implica la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic i les seues ferramentes per a descriure, interpretar i predir diferents fenòmens en el seu context mentre que, les competències en ciència i tecnologia són aquelles que proporcionen un acostament al món físic i a la interacció responsable amb ell des d'accions, tant individuals com col·lectives, orientades a la conservació i millora del medi natural, decisives per a la protecció i manteniment de la qualitat de vida i el progrés dels pobles. Aquestes competències contribueixen al desenvolupament del pensament científic,

perquè inclouen l'aplicació dels mètodes propis de la racionalitat científica i les destreses tecnològiques, que condueixen a l'adquisició de coneixements, la contrastació d'idees i l'aplicació dels descobriments al benestar social.

- Competència digital (CD): és aquella que implica l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació per aconseguir els objectius relacionats amb el treball, l'ocupabilitat, l'aprenentatge, l'ús del temps lliure, la inclusió i participació en la societat. Aquesta competència suposa, a més de l'adequació als canvis que introdueixen les noves tecnologies en l'alfabetització, la lectura i l'escriptura, un conjunt nou de coneixements, habilitats i actituds necessàries avui dia per a ser competent en un entorn digital.

- Aprendre a aprendre (CAA): és fonamental per a l'aprenentatge permanent que es produeix al llarg de la vida i que té lloc en diferents contextos formals, no formals i informals. Aquesta competència es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge. Això exigeix, en primer lloc, la capacitat per a motivar-se per aprendre. Aquesta motivació depèn que es generi la curiositat i la necessitat d'aprendre, que l'estudiant se senti protagonista del procés i del resultat del seu aprenentatge i, finalment, que arribi a aconseguir les metes d'aprenentatge proposades i, amb això, que es produeixi en ell una percepció d'acte-eficàcia. La competència d'aprendre a aprendre requereix conèixer i controlar els propis processos d'aprenentatge per a ajustar-los als temps i les demandes de les tasques i activitats que condueixen a l'aprenentatge. La competència d'aprendre a aprendre desemboca en un aprenentatge cada vegada més eficaç i autònom. Aprendre a aprendre es manifesta tant individualment com en grup.

- Competències socials i cíviques (CSC): Les competències socials i cíviques impliquen l'habilitat i capacitat per a utilitzar els coneixements i actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seva concepció dinàmica, canviant i complexa, per a interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més diversificats; per a elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes, així com per a interactuar amb altres persones i grups conforme a normes basades en el respecte mutu i en conviccions democràtiques. A més d'incloure accions a un nivell més pròxim i mediat a l'individu com a part d'una implicació cívica i social. Es tracta, per tant, de conjuminar l'interès per aprofundir i garantir la participació en el funcionament democràtic de la societat, tant en l'àmbit públic com privat, i preparar a les persones per a exercir la ciutadania democràtica i participar plenament en la vida cívica i social gràcies al coneixement de conceptes i estructures socials i polítiques i al compromís de participació activa i democràtica. La competència social es relaciona amb el benestar personal i col·lectiu. Exigeix entendre la manera en què les persones poden procurar-se un estat de salut física i mental òptim, tant per a elles mateixes com per a les seves famílies i per al seu entorn social pròxim, i saber com un estil de vida saludable pot contribuir a això. La competència cívica es basa en el coneixement crític dels conceptes de democràcia, justícia, igualtat, ciutadania i drets humans i civils, així com de la seva formulació en la Constitució espanyola, la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i en declaracions internacionals, i de la seva aplicació per part de diverses institucions a escala local, regional, nacional, europea i

internacional. Això inclou el coneixement dels esdeveniments contemporanis, així com dels esdeveniments més destacats i de les principals tendències en les històries nacional, europea i mundial, així com la comprensió dels processos socials i culturals de caràcter migratori que impliquen l'existència de societats multiculturals en el món globalitzat.

- Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor (SIEE): La competència sentit d'iniciativa i esperit emprenedor implica la capacitat de transformar les idees en actes. Això significa adquirir consciència de la situació a intervenir o resoldre, i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst. Aquesta competència està present en els àmbits personal, social, escolar i laboral en els quals es desemboliquen les persones, permetent-los el desenvolupament de les seves activitats i l'aprofitament de noves oportunitats. Constitueix igualment el fonament d'altres capacitats i coneixements més específics, i inclou la consciència dels valors ètics relacionats. L'adquisició d'aquesta competència és determinant en la formació de futurs ciutadans emprenedors, contribuint així a la cultura de l'emprenedoria.

- Consciència i expressions culturals (CEC): implica conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, amb una actitud oberta i respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi personal i considerar-les com a part de la riquesa i patrimoni dels pobles. Aquesta competència incorpora també un component expressiu referit a la pròpia capacitat estètica i creadora i al domini d'aquelles capacitats relacionades amb els diferents codis artístics i culturals, per a poder utilitzar-les com a mitjà de comunicació i expressió personal. Implica igualment manifestar interès per la participació en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

L'avaluació de les competències

L'avaluació de les competències es desenvoluparà per mitjà de:

- El desenvolupament de la matèria.
- El reconeixement de la pròpia competència.
- El nivell de desenvolupament assolit en cadascuna de les huit competències:

El domini de la llengua oral i escrita en múltiples context

Expressar pensament, emocions, vivències i opinions; donar coherència i cohesió al discurs; gaudir escoltant, dialogant, llegint o expressant-se de forma oral i escrita.

L'ús espontani de raonaments matemàtics

Conèixer i manejar els elements matemàtics bàsics en situacions reals o simulades de la vida quotidiana, i posar en pràctica processos de raonaments que porten a la solució dels problemes, a l'obtenció d'informació o la presa de decisions.

L'ús responsable del medi ambient i dels recursos naturals

Ser conscient de la influència que té la presència humana en l'espai i de les modificacions que introdueixen, adoptant una actitud crítica en l'observació de la realitat i en l'anàlisi dels missatges informatius i publicitaris, així com uns hàbits de consum responsable en la vida quotidiana.

L'autonomia i eficàcia en el tractament crític de la informació

Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per organitzar i processar la informació, i resoldre problemes reals eficaçment, mostrant una actitud crítica i reflexiva.

La participació social i valoració de la democràcia

Exercir activa i responsablement els drets i deures de la ciutadania, valorant les diferències i reconeixent la igualtat de drets entre diferents col·lectius, en particular, entre homes i dones.

La capacitat d'expressar-se artísticament i gaudir amb això

Desenvolupar la iniciativa, la imaginació i la creativitat per realitzar creacions pròpies; conèixer les diferents manifestacions cultural i artístiques; i interessar-se per la conservació del patrimoni.

El control de les pròpies capacitats d'aprenentatge

Ser conscient de allò que es sap i de allò que és necessari aprendre, conèixer les pròpies potencialitats i carències, extraient profit de les primeres i tenint motivació i voluntat per superar les segones.

La capacitat d'elegir i treure endavant projectes individual o col·lectius

Posar-se objectius, planificar, mantindre la motivació, prendre decisions, actuar, autoavaluar-se, extreure conclusions, aprendre dels errors, valorar les possibilitats de millora...

INDICADORS DE SEGUIMENT

Socials i cíviques

- Explica què estudia la Història Contemporània.
- Contesta preguntes sobre l'Antic Règim i el món contemporani.
- Diferencia on va sorgir la Edat Contemporània.
- Escriu l'ordre d'aparició de les idees de la Il·lustració i el Racionalisme modern.
- Escriu per ordre cronològic els fets de la Guerra de Successió.
- Calcula el temps que va durar el despotisme il·lustrat en Espanya.
- Coneix les etapes de la Edat Moderna i Contemporània.
- Comprèn la figura del burgès i del aristocràtic.
- Coneix les característiques del segle XVIII al País Valencià.
- Comprèn el significat de la Revolució Americana.
- Escriu les etapes de la Revolució Francesa.
- Comprèn el significat històric de Napoleó.
- Escriu les etapes de la Restauració absolutista.
- Comprèn l'eix cronològic de les onades revolucionàries liberals i nacionalistes.

- Diferencia la unificació d'Itàlia i Alemanya.
- Valora les aportacions arquitectòniques, escultòriques i pictòriques del Neoclassicisme.
- Valora les aportacions arquitectòniques, escultòriques i pictòriques del Romanticisme.
- Valora les aportacions arquitectòniques, escultòriques i pictòriques del Realisme.
- Demuestra la comprensió de la realitat històrica, contestant preguntes significatives.
- Coneix l'origen de la Revolució Industrial.
- Coneix les etapes de la primera i segona revolució industrial.
- Enumera les conquestes territorial del Imperialisme.
- Coneix la Primera i Segona Guerra Mundial pobles germànics d'Hispania.
- Coneix que és la Guerra Freda.
- Ordena cronològicament els processos de descolonització.
- Valora els canvis des de 1945 fins l'actualitat, la democràcia i la Unió Europea.
- Ordena cronològicament fets de Segona República, la Guerra Civil espanyola i la dictadura de Franco.
- Valora els canvis des del final de la dictadura franquista fins l'actualitat en l'Estat espanyol.

Consciència i expressió cultural

- Analitza la literatura valenciana contemporànea.
- Valorar la importància de l'arquitectura i de les escultures valenciana del segle XIX i XX.
- Enumerar les diferents discriminacions que va patir la cultura, llengua i tradicions valencianes durant la dictadura de Franco.
- Valora imatges del art valencià contemporani.

Competència digital

- Discrimina frases vertaderes i falses sobre la Revolució Industrial .
- Obté informació de dibuixos i fotografies sobre la societat de classes i el naixement del moviment obrer.
- Discrimina les classes altes, mitjanes i baixes durant la Revolució Industrial.
- Diferencia entre informacions vertaderes i falses, i relaciona amb el Imperialisme.
- Uneix amb fletxes obre un mapa els grans imperis colonials del segle XIX.
- Assenyala els factors de l'Imperialisme.
- Extrau informació d'un eix cronològic els fets i períodes més rellevants de la política del segle XIX espanyola.
- Relaciona termes amb el segle XIX espanyol.
- Completa un quadre resum sobre la Guerra de la Independència, les Cors de Cadis, la Restauració absolutista de Ferran VII, el regnat de Isabel II, el Sexenni Democràtic i la I República espanyola.

- Observa l'eix cronològic de la Restauració borbònica i completa un quadre resum i cronologia.
- Obté informació de la revolució industrial al País Valencià.
- Obté informació rellevant d'un mapa històric de la evolució de la I Guerra Mundial.
- Obtindre informació rellevant d'un dibuix dels feliços anys vint.
- Identifica els símbols dels totalitarismes dels anys vint i trenta.
- Obtindre informació sobre la Gran Depressió.
- Obtindre informació sobre la Mussolini i Hitler.
- Indica frases vertaderes i falses del feixisme i nazisme.
- Relaciona els conceptes de dues columnes al voltant de la formació d l'URSS.
- Obté informació de Stalin.
- Relaciona certes edificacions amb les seues funcions.
- Relaciona colònies i pobles colonitzadors.
- Relaciona determinats pobles amb els celtes o els ibers.
- Obté d'un mapa el nom d'algunes calçades romanes.
- Relaciona causes i conseqüències de la II Guerra Mundial.
- Obté informació sobre la crisi de la Restauració al País Valencià (1909-1931).
- Obté informació de dibuixos, còmics o acudits gràfics de l'època de la Restauració i la II República.
- Analitza en imatges la diferència obres d'art contemporània.
- Escriu les característiques més rellevants de la Guerra Civil espanyola.
- Obté d'un mapa dels moviments de la Guerra Civil.
- Escriu el concepte representat per una imatge.
- Indica en un gràfic quin percentatge correspon a les baixes de la Guerra Civil per bandos.
- Obté informació sobre la repressió durant el franquisme.

Comunicació lingüística

- Discrimina entre frases vertaderes i falses.
- Defineix el desastre del 98.
- Explica les causes de la crisi de la Restauració borbònica.
- Descriu els períodes de la II República espanyola.
- Explica les causes de la arribada de la República espanyola.
- Assigna conceptes a definicions del període la II República espanyola i la Guerra Civil.
- Descriu la vida quotidiana durant la Guerra Civil espanyola.
- Explica les conseqüències de la Guerra Civil espanyola.
- Descriu com va ser la Segona República i la Guerra Civil al País Valencià.
- Descriu una obra pictòrica cubista, fauvista, futurista i surrealista .
- Coneix l'escriptura jeroglífica.
- Escriu el seu nom en escriptura jeroglífica.
- Coneix els tipus de tombes egípcies.
- Explica el procés de creació dels blocs durant la Guerra Freda.
- Redacta un text explicant qui va ser Stalin.
- Defineix el terme Guerra Freda.
- Esmenta les característiques de les avantguardes artístiques històriques.

- Produeix un text breu sobre el cubisme.
- Produeix un text breu sobre el futurisme.
- Produeix un text breu sobre el surrealisme.
- Produeix un text breu sobre el fauvisme.
- Redacta un text sobre la importància del inici de la coexistència pacífica (1947-1953).
- Explica com va ser el pas de la coexistència pacífica a la crisi del míssils (1953-1962).
- Anomena que va passar de la màxima tensió a la crisi (1963-1973).
- Redacta un text breu explicant la importància del rebrot i el final de la Guerra Freda (1973-1991).
-
- Defineix els conceptes de colonització i descolonització.
- Redacta un text sobre l'organització social durant la colonització i la descolonització.
- Descriu les parts d'un teatre a la italiana (modern).
- Descriu la descolonització d'Àsia i Oceania.
- Descriu el Guernica de Picasso.
- Elabora un text sobre l'Orient Pròxim.
- Descriu com va ser la descolonització d'Àfrica.
- Comenta obres d'art modernistes.

Matemàtica i bàsiques en ciència i tecnologia

- Calcula el temps que van durar les etapes de la Edat Contemporània mundial .
- Calcula el temps que van durar les etapes de la Edat Contemporània en Espanya.
- Calcula el temps que van durar les etapes de la Edat Contemporània en el País Valencià .

Aprendre a aprendre

- Completa un quadre resum sobre la Europa occidental: democràcia i canvi social.
- Completa frases sobre els Estats Units.
- Plasma en un quadre resum les conseqüències de l'Unió Europea.
- Completa els espais en blanc en frases incompletes sobre l'Europa de l'Est, l'URSS i les democràcies populars.
- Completa un quadre resum la desaparició del bloc comunista.
- Completa els espais en blanc d'un mapa conceptual sobre Amèrica Llatina.
- Completa un esquema de claus Àsia i Àfrica contemporànea.
- Completa un quadre resum sobre les potències emergents.
- Completa un quadre resum sobre el món islàmic actual.
- Col·loca als grups socials en el seu nivell corresponent.
- Completa una taula sobre el món actual i la globalització.
- Reconeix una obra d'art contemporània o avantguardista.
- Completa un quadre resum sobre les etapes de la història contemporània en Espanya i el País Valencià.
- Agrupa la societat contemporània en un diagrama triangular.
- Organitza la Dictadura de Franco en un quadre resum.

- Completa els espais en blanc d'un text mutilat.
- Completa un quadre resum sobre Dictadura de Franco.
- Completa una frase inacabada sobre la transició.
- Completa un quadre resum sobre els sistemes polítics contemporanis.
- Acaba un quadre resum sobre la Constitució i l'estat de les autonomies.
- Ordena grups de la societat contemporània.
- Completa un quadre resum sobre els governs del PSOE (1982-1996).
- Completa un quadre resum sobre l'alternança PP-PSOE (1996-2015).
- Completa un quadre resum sobre els canvis econòmics i socials en l'Espanya democràtica.
- Completa una taula sobre la Transició i la democràcia al País Valencià.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- Valora el paper de la dona en la societat de l'Antic Règim i la Contemporània.
- Treballa en equip.
- Organitza el treball de manera autònoma.

4.- CONTINGUTS

◆ Criteris de selecció curricular.

Treballar la Història en l'ESO implica tenir presents alguns grans punts al voltant del procés d'ensenyament—aprenentatge i, en primer lloc, donar temps per a que aquests es puga produir. És per això que, molt possiblement només es pugen desenvolupar un màxim de tres o quatre Unitats didàctiques (o blocs temàtics) per avaluació i que, a més, les Unitats sols seran tractades en els seus aspectes més rellevants o dominants en funció dels valors i del sistema d'aprenentatge que ha estat escollit per aquest Departament. Igualment, la nostra intenció és donar oportunitats per a que l'alumnat puga practicar microrecerques, perquè la finalitat no és *aprendre Història*. sinó *aprendre a aprendre, aprendre a comprendre el món actual a través dels seus problemes ecogeogràfics*.

Per les mateixes raons que s'exposen en altres programacions elaborades per nosaltres, aquest Seminari no va a fer aquí una delimitació estricta de continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals, perquè pensem que aquesta separació és sols teòrica. El treball habitual d'aula els integra quotidianament o, al menys, hauria de fer-ho així.

5.- CRITERIS D'AVUACIÓ

Tindran una menció específica, tant en la nota de qualificació de l'assignatura com en el plantejament de les classes quotidianes els següents apartats:

- ◆ **l'observació dels hàbits de treball** entre l'alumnat, inclòs aquí l'apartat de l'assistència a classe.
- ◆ **Proves orals i, sobre tot, escrites.** Aquestes proves no s'entendran exclusivament com exàmens, sinó que podran rebre una concreció en forma de treballs i/o microrecerques a realitzar per l'alumnat.
- ◆ Sobre la **gradació en el nivells de raonament**, ens remetem a una concreció **orientativa** semblant a la següent:

N-0. Deixar la qüestió en blanc. No tenir ni idea.

N-1. Contestar algunes coses deslligades sense relacionar i amb informació errada. Confusió de conceptes.

N-2. Abstrauen conceptes aïllats. Relacionen algunes causes. Diferencien entre conceptes amb algun criteri.

N-3. Interrelacionen causes complexes. Tenen informació estructurada.

- El **quadern de classe** es valorarà d'acord amb **5** nivells generals a partir dels quals s'entendran i definiran els criteris de qualificació:

A. El treball s'ha conclòs sencer i amb una correcció notable.

B. S'ha lliurat tot el treball amb algunes incorreccions o falta algun apartat del treball demanat encara que estiga generalment fet amb correcció.

C. Si bé està lliurat tot el treball, aquest conté múltiples incorreccions.

D. Falta lliurar part del treball i, a més, el que es corregeix conté múltiples incorreccions.

E. No s'ha lliurat el treball.

- ◆ Els treballs es qualificaran d'acord amb cinc nivells:

A: Treball ben elaborat, presentat amb cura; el vocabulari i l'ortografia són utilitzats correctament. Sap treballar amb bibliografia diversa i té una bona capacitat de redacció i de síntesi (segons els objectius que es proposen per a cada avaluació).

B.: Treball ben acurat. Té alguns errors al voltant del vocabulari, de l'ortografia, de la bibliografia i/o dels continguts.

C: Treball ben acurat o ben presentat. Si bé treballa bibliografia, no és capaç d'estructurar la informació. No resum i/o sintetitza correctament.

D: Treball poc elaborat. Hi ha errades ortogràfiques i de continguts. No sap treballar amb bibliografia diversa.

E: No presenta el treball.

Per tal de plasmar pràcticament aquestes pautes, s'habilitaran eines i instruments específics que ho contemplen en la nota de l'assignatura. Una primera proposta, a concretar en els criteris d'avaluació, pot vindre donada per la mesura dels **progressos** de l'alumnat com a element **central** de la nota. Així la qualificació no estaria donada, preferentment, per l'estat final d'arribada de l'alumnat sinó per la **diferència** entre l'estat inicial i el final, amb especial menció a l'esforç mesurable de l'alumnat.

Relacionat amb açò, cobra importància la **prova inicial** que es podrà fer el primer dia de curs i que no estarà relacionada exclusivament amb coneixement històrics específics, ja que inclourà també un problema històric en el qual avaluar i valorar la capacitat de raonament de l'alumnat.

L'assignatura s'entendrà com aprovada si l'alumne aconsegueix assolir un nivell de SUFICIENT equivalent a una puntuació numèrica de **5**. Aquesta puntuació s'aconseguirà mitjançant la nota corresponent a la **mitjana** de les tres avaluacions. Malgrat açò, **suspendre dues avaluacions comportarà el suspens automàtic de l'assignatura sempre i quan no s'haja produït la recuperació de les avaluacions suspeses** d'acord amb els criteris de recuperació que després s'especifiquen. **No hi haurà necessàriament una prova específica final de juny.**

6.- INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYANÇA I APRENTATGE

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat serà continua, tenint en compte els diferents elements del currículum.

Els criteris d'avaluació seran la referència fonamental per valorar el grau d'adquisició de les competències bàsiques i el de consecució dels objectius.

S'avaluarà tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la seua pròpia pràctica docent.

Els instruments d'avaluació seran els següents:

- Proves objectives: seran exàmens que inclouran continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals. Es podran fer d'un o dos temes, així com trimestrals, segons la decisió pedagògica del docent.
- Quadern i altres tasques: s'inclouen les tasques d'aprenentatge així com les activitats realitzades en classe.
- Observació de l'actitud i la participació en classe de l'alumnat.

7.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

--	--	--	--	--	--

S'aplicarà la divisió percentual de la nota definida pel Seminari en el Projecte d'àrea (**70/75** % de la nota per a exàmens, proves diverses i treballs; **20/25** % per al seguiment dels exercicis diaris i del quadern de classe; **0/10**% per tal de valorar l'actitud) amb les precisions següents:

- ◆ S'aplicaran els elements numèrics usuals en la qualificació dels exàmens i dels treballs, però, en tenir en compte, la valoració dels nivells cognitius de l'alumnat i del seu progrés, aquesta qualificació serà tan sols indicativa de la nota final. El professor no podrà, en cap circumstància reduir la nota final derivada dels criteris d'avaluació i qualificació esmentats, però sí podrà augmentar-la si pensa que hi ha circumstàncies impossibles d'avaluar 'objectivament' i que així ho aconsellen
- ◆ Els treballs es qualificaran d'acord amb cinc nivells definits al voltant dels criteris d'avaluació:
 - A:** equival a la totalitat de la nota en joc (si estan en joc *6 punts* equivaldria als *6 punts*)
 - B.:** equival a, aproximadament 2/3 parts de la nota en joc (si estan en joc *6 punts* equivaldria aproximadament a *4,5 punts*)
 - C:** equival a la meitat de la nota en joc (en els mateixos supòsits dels casos anteriors equivaldria a *3 punts*).
 - D:** equival a, aproximadament, 1/3 de la nota (en els mateixos supòsits dels casos anteriors equivaldria a *1,5 punts*)
 - E:** equival a una puntuació coincident amb *0 punts*.

Cada professor podrà aplicar la modalitat de qualificació que estime oportuna en relació als marges establerts. A més, en grups especialment conflictius, a **criteri del professor, aquesta distribució de la nota entre continguts, procediments i actitud podrà variar de tal manera que els continguts i els procediments, valorats de manera conjunta, suposen el 70% de la nota i l'altre 30% restarà per tal de valorar l'actitud**

Hi ha un quadre resumen que abraça tots els nivells i grups impartits pel Departament amb una concreció més precisa. En cas de possible discrepància entre els criteris aquí establerts i el quadre resum, prevaldran els del quadre resum.

CRITERIS DE RECUPERACIÓ.

Els professors **podran** fer o **no** recuperacions sobre els continguts (de

tot tipus) que no han estat assolits suficientment en concloure les avaluacions corresponents. Aquestes proves (exàmens, treball o, més generalment, proves diverses) seran avaluades i puntuades i la nota resultant serà la nota d'avaluació en cas de que l'alumne supere la prova corresponent. Si així no fóra, es mantindrà la nota millor que l'alumne pogués obtenir tenint en compte la qualificació de l'avaluació corresponent i la de la prova de recuperació. Així, si l'alumne obtingués un Insuficient (menys de 5) en l'avaluació i un Molt deficient en la recuperació corresponent (3 o menys), es mantindria la qualificació d'Insuficient. Si els resultats foren els contraris, es mantindria la qualificació de la recuperació.

Cada professor podrà decidir, individualment, si procedeix, o no, a fer una recuperació final de juny. Aquest criteri haurà de ser comunicat, per cada professor, a l'alumnat.

No hi haurà possibilitat de recuperació, ni parcial d'avaluació ni final de Juliol, quan s'haja produït un abandonament manifest de l'assignatura per part de l'alumne. El criteri d'abandonament manifest s'entendrà en funció del que hi ha definit al Projecte Curricular de Centre, entenent-se per tal no sols la no assistència reiterada a les classes, sinó també la manca reiterada d'actitud i disposició de treball.

RECUPERACIÓ PER A 'JULIOL' PROVA EXTRAORDINÀRIA.

L'examen de juliol inclourà tots els continguts programats per al curs en aquesta assignatura que **s'han treballat efectivament a la classe**, la qual cosa vol dir que si, malgrat que la programació inclou el desenvolupament de 16 temes només s'hagueren pogut desenrotllar fins juny no podent el professor preguntar cap tema diferent a aquests 16.

NO és obligatori presentar un dossier de treball per a fer la prova de juliol

Hi ha un quadre resum que abraça tots els nivells i grups impartits pel Departament amb una concreció més precisa. En cas de possible discrepància entre els criteris aquí establerts i el quadre resum, prevaldran els del quadre resum.

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

◆ PROCEDIMENTS DE TREBALL:

Per tal de garantir un treball procedimental ajustat al temps real disponible, els professors treballaran conjuntament documents, amb un treball més actiu de l'alumnat que incloga explicacions exploratòries, de transmissió de continguts i aclaridores. L'objectiu d'aquest treball procedimental serà intentar conjugar l'aprenentatge per recepció amb el més costós aprenentatge per descobriment. L'accepció de document s'entendrà en el seu sentit més ampli, en considerar com a tal tant els documents textuais com les imatges, els mapes i les estadístiques.

Com a metodologia de treball per tal d'apropar-se als documents es faran servir, bàsicament, els exercicis que la mateixa editorial presenta en el llibre de text abans esmentat, amb la única precisió d'intentar combinar texts contraposats, en cada cas en el que es treballen documents, per tal de potenciar la crítica de fonts i el pensament divergent entre l'alumnat.

- ◆ Per tal de dur endavant els objectius caldrà treballar exercicis concrets de **crítica de fonts històriques**, enteses aquestes en la seua accepció més ampla, tant primàries com secundàries:

- ◆ Caldrà presentar diverses fonts contraposades a l'alumnat per tal d'aconseguir un treball sistemàtic d'aquest sobre les mateixes.
- ◆ Caldrà saber distingir informació històrica manipulada però útil d'altra que no ho siga
- ◆ Caldrà saber diferenciar entre fet històric i interpretació del mateix.
- ◆ Altres...

Com a conseqüència lògica de la necessitat de tenir en compte el treball procedimental, caldrà reservar espais horaris de les classes d'història per a:

—Fer comentaris històrics textuais des de diverses perspectives: filosòfiques, literàries, històriques i altres.

—Fer comentaris històrics també sobre documents amb altres suports que el paper: realitzar comentaris icònics, d'obres d'art i d'imatges en general.

—Treballar, per als temes d'Història Contemporània, la premsa escrita al voltant dels temes d'actualitat o d'altres referents que puguen ésser útils per als objectius generals de l'assignatura d'història.

—Altres...

A l'igual que esmentem en el cas de la programació de l'assignatura d'Història del Món Contemporani per a 1r. de Batxillerat, serà sempre indispensable entendre el treball històric com una tasca **d'interpretació**, per la

qual cosa el coneixement històric, a l'igual que passa amb la resta del coneixement científic, mai està completament fixat. És variable i sotmés a rectificacions.

- ◆ Domini de la **cronologia**. Serà aquest un treball prioritari en aquest nivell i consistirà bàsicament en:

Saber utilitzar diversos calendaris a l'hora d'ubicar un fet històric.

Ubicar les dates en els segles corresponents.

Saber ubicar els fets i els esdeveniments principals (pocs i seleccionats) dintre dels grans períodes històrics.

Saber construir eixos cronològics.

- ◆ Aconseguir un aprofundiment en el coneixement del **temps històric**:

Diferenciar períodes de **canvis** ràpids d'altres amb un elevat grau de **permanència** històrica.

Aconseguir un cert domini del conceptes de **crisi i transició**.

Aconseguir un coneixement suficient dels conceptes de **temps llarg, curt i intermedi**.

Altres...

- ◆ **Coneixement** i utilització d'un **vocabulari històric específic** i adient:

Reconèixer i utilitzar escaientment conceptes específic de la històric tal i com: monarquia, república, revolució, burgesia i altres.

Potenciar el coneixement i utilització d'un vocabulari general suficient per a la correcta comprensió dels textos històrics.

Caldrà programar i, òbviament, reservar espais horaris de les classes d'història per tal de treballar totes aquestes finalitats, per la qual cosa també caldrà reservar exercicis específics per a les diferents proves contemplades en l'avaluació d'història que continguin aquests grans paràmetres de treball procedimental.

- ◆ Aconseguir un **domini** suficient dels **continguts** específicament **històrics**.

Aquest continguts s'hauran d'entendre tant des del punt de vista **conceptual** com des del **procedimental**, sense oblidar el coneixement dels fets, esdeveniments, personatges, processos i períodes històrics que el Departament de Geografia i Història considere indispensables.

- ◆ Amb la mateixa intensitat que en el punt anterior, caldrà considerar la necessitat del treball **procedimental sistemàtic**.

També a l'igual que en la nostra programació de 1r. de Batxillerat, s'entendrà com a treball en procediments històrics no sols el domini de les diverses **tècniques** necessàries per al treball de l'historiador —construcció i interpretació de gràfiques, estadístiques, pràctiques de resum i altres— sinó també l'entrenament i la pràctica continuada en les **habilitats cognitives superiors**, naturalment, **adequades al nivell de l'alumnat de 4t. d'ESO**. És per això que caldrà entrenar a l'alumnat en el treball lògic, en el raonament i en els processos de síntesi i reconstrucció del coneixement històric.

Aquesta premissa farà indispensable que els continguts procedimentals es contemplin, **sistemàticament**, en les diferents proves que proposades per a les diverses avaluacions. També pot resultar indispensable la presentació a l'alumnat de **taxonomies de treball procedimental** (semblants a les que s'esmenten en els punts següents), perquè permetrien la conducció i l'esglaonament del treball procedimental.

- ◆ Saber **globalitzar** i **referenciar** adientment:

És aquest un objectiu directament relacionat amb els anterior perquè per tal d'aconseguir-lo, l'alumnat hauria de dominar no sols el pensament formal sinó que també li serien imprescindibles determinats coneixements històrics bàsics per a la contextualització. Per la qual cosa, caldria entendre aquest objectiu com un **referent final de curs**.

- ◆ **Assolir una explicació històrica multicausal.**

Per tal de concretar aquest gran objectiu caldria relacionar-lo amb el coneixement pluricausal i esglaonar-lo en funció dels graus de complexitat que l'alumnat pugui assolir a l'hora d'interpretar un fet o un procés històric. Caldria establir nivells de raonament històrics com els que es proposen a continuació o uns altres semblants:

Coneix el fet referencial i l'insereix en el context correctament.

Dóna una interpretació monocausal.

Aconsegueix una interpretació correcta amb la interacció de múltiples causes i factors.

Coneix diverses causes de l'esdeveniment i, a més, és capaç d'entendre les contradiccions i els factors enfrontats d'aquestes.

Altres.

- ◆ Potenciar no sols el treball col·lectiu o per grups sinó també **l'individual**.

Per tal d'aconseguir aquest objectiu caldrà proposar a l'alumnat treballs periòdics a desenvolupar fóra del recinte de l'aula i també plantejar treballs a l'aula i proves que calga afrontar individualment.

Per la mateixa raó caldrà primar el treball autònom de l'alumnat en utilitzar i proposar tasques i eines de l'estil de les que es comentaven immediatament abans.

- ◆ Potenciar el sentit **crític** de l'alumnat.

Per tal de defugir de les generalitzacions excessives que es dilueixen fàcilment en el no res, caldrà entendre aquest objectiu com una referència **directa** a les classes d'història i al coneixement del mètode de l'historiador, doncs aquest, sense més afegitons, és capaç de potenciar l'esmentat sentit crític. De fet, la potencialitat principal de les classes d'història pot raure en aquest coneixement concret.

ELEMENTS TRANSVERSALS

FOMENT DE LA LECTURA

Com a foment de la lectura l'alumnat haurà la lectura de textos relacionats amb cadascú dels continguts mencionats en aquesta programació. També la lectura de llibres com : "La volta al món en 80 dies, "Breu historia del món ", "El sello de Eolo" ...

UTILITZACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ

L'alumnat estarà donat d'alta amb nom d'usuari i amb contrasenya per tal de poder accedir a Moodle.

RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS

- Llibre de l'alumne, atles i vocabulari al final del llibre.
- Mapes conceptuals inclosos en la proposta didàctica.
- Documents, vídeos i representacions inclosos en el llibre digital del professorat.
- Quadern d'adaptació curricular.
- Ordenador, projector, pissarra-digital interactiva i allargadors per connectar a la xarxa.

9.- ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.

Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de Nivell III i Nivell IV)

L'atenció a la diversitat fa referència al "reconeixement de la necessitat i la urgència d'impartir una ensenyança on tots xiquets i xiquetes, joves i adults amb necessitats educatives especials dins del sistema comú d'Educació" (Declaració de Salamanca, 1994, p 17.)

Una escola inclusiva és aquella que educa en diversitat, i educar en diversitat significa reconèixer que "cada alumna i cada alumne té necessitats úniques que poden requerir suports en diferent nivell d'amplitud, intensitat i durada". Així ho especifica el DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià. Es desenvolupen més punts, entre d'altres, on es parla de com l'educació inclusiva té com a objectiu respondre a les necessitats educatives de tots els alumns per tal d'eliminar qualsevol tipus d'exclusió, desigualtat i vulnerabilitat. Açò s'aconsegueix gràcies a l'anàlisi i reflexió sobre els factors que creen o poden generar desigualtat, així com la planificació d'actuacions destinades a la millora i l'aplicació de canvis que possibiliten l'atenció a la diversitat.

L'ORDRE 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià, entén la inclusió educativa com un dret que ha d'assegurar-se en les cultures, les polítiques i en el sistema educatiu i tot el que té a veure amb ell. És per açò que es duran a terme tota una sèrie d'actuacions que eviten la discriminació i que garantisquen la igualtat d'oportunitats i l'accessibilitat universal en totes les seues dimensions, tant física com sensorial, cognitiva, emocional, actitudinal i de comunicació. Perquè l'aprenentatge siga significatiu de manera igual entre tots els alumnes i les alumnes de la classe, la diversitat de ritmes d'aprenentatge és molt important a tenir en compte. D'aquesta manera s'evitarà la frustració de l'alumnat amb menys capacitats cognitives, i al mateix temps l'avorriment i el conseqüent desinterès per l'assignatura dels que disposen de més capacitat.

l'article 11 del DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià, organitza l'atenció al a diversitat en quatre nivells:

NIVELL I: va dirigit a la comunitat educativa, aquesta haurà d'elaborar tota una sèrie de mesures que els òrgans de govern, coordinació i participació del centre hauran de proposar i aprovar. Els documents on s'especifiquen les mesures seran el projecte educatiu del centre i el pla d'actuació a la millora (PAM).

NIVELL II: el segon nivell de resposta passa a ser responsabilitat del grup o classe. Serà per mitjà de les programacions didàctiques que s'atendrà a la diversitat que hi puga existir en el grup. Mitjançant activitats d'ampliació i reforç es farà possible el desenvolupament de les competències i previndre així les

dificultats d'aprenentatge que hi puguem aparèixer. Així com actuacions transversals que fomenten la igualtat, el benestar i la convivència. És per açò que moltes de les activitats desenvolupades durant el curs han estat pensades per a ser realitzades per grups. El treball en grup cooperatiu és una estratègia de treball molt potent per a atendre la diversitat dins de l'aula en aquest nivell de resposta. Per mitjà d'aquesta tècnica es construeix de manera conjunta el coneixement escolar i permet l'ajuda mútua en el camí per assolir els objectius i competències que s'adquiriran en cada activitat. Els alumnes amb una major capacitat o rendiment podran ajudar a aquells que no tenen tanta capacitat. Per tal que el treball per grups siga fructífer els alumnes que formen cada grup seran col·locats de manera seleccionada, així s'assegura que hi haja un equilibri d'estudiants més avançats i estudiants que els costa més en cada grup. Aquest nivell de concreció es desenvoluparà en el nostre departament amb el 2n PMAR, que treballa per àmbits de coneixement.

NIVELL III: el tercer nivell de resposta a la diversitat requereix d'un enfocament diferenciat i individual o en grup. Aquest nivell de resposta exigeix actuacions d'acompanyament i suport personalitzat per l'alumna o alumne que ho necessite. Aquest nivell de concreció es desenvoluparà en el nostre departament amb el 2n PAC. Així mateix, l'existència d'alumnat amb altes capacitats es correspon a aquest nivell, i tindran les adaptacions d'enriquiment corresponents que considere el professorat.

NIVELL IV: aquest nivell correspon a l'adaptació curricular individual significativa (ACIS), una mesura curricular extraordinària dirigida a l'alumnat amb necessitats educatives especials amb un desenvolupament competencial valorat amb els instruments adequats i amb la col·laboració del Departament d'Orientació, que presenta un desenvolupament inferior a dos o més cursos.

10. UNITATS DIDÀCTIQUES:

10.1. Organització de les unitats didàctiques (objectius de la unitat, continguts, criteris d'avaluació, competències, activitats d'ensenyament-aprenentatge, recursos didàctics, activitats d'avaluació i activitats de reforç i ampliació)

Els nuclis temàtics oferts i desenvolupats al llibre de text però **adaptats i organitzats lliurement pel Departament** són els següents:

I. L'ÈPOCA DE LES REVOLUCIONS

1. El segle XVIII: La crisi de l'Antic Règim
2. Les revolucions polítiques
3. La revolució industrial
4. La època de l'imperialisme
5. Espanya en el segle XIX: La construcció d'un règim liberal

II. LES GRANS TENSIONS INTERNACIONALS

6. La Primera Guerra Mundial.
7. La revolució Russa i la URSS
8. La crisi d'entreguerres
9. La Segona Guerra Mundial.

10. Espanya – 1902-1939.

III. EL MÓN DESPRÈS DE LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

11. La Guerra Freda (1945-91)
12. El procés de descolonització.

13. El món de la Guerra Freda
14. La dictadura de Franco.
15. El món actual.
16. Espanya, transició i democràcia.

Un menester que es mostra molt més indispensable en tenir en compte els grups anomenats 'GEC' de l'IES Puçol on s'intenta donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat amb més carències formatives. Per als grups 'GEC' donades les característiques pròpies d'aquest alumnat, aquestos temes han de tindre, més o menys, els mateixos continguts que a altres grups, sols que el tractament es més extractat o reduït.

SELECCIÓ CURRICULAR I SEQÜENCIACIÓ PREVISTA.

MATERIALS A TREBALLAR: **HISTÒRIA**, llibre de text de l'editorial SANTILLANA DESCOBREIX.

1ª AVALUACIÓ:

I: L'ÈPOCA DE LES REVOLUCIONS. ESPANYA EN EL SEGLE XIX.

Bloc I, PRIMERS QUATRE TEMES

2^a AVALUACIÓ:

II. LA PRIMERA PART DEL SEGLE XX (ESPANA INCLOSA FINS 1939)

Bloc II, TEMES 5,6, 7 10.

3ª AVALUACIÓ

Bloc III, TEMES del 8,14 i un tema especial al voltant de LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

Resta ben entès que el Departament intentarà desenvolupar tot el temari, malgrat que resultarà molt difícil implementar-lo per complet. A més, es contempla que la segona meitat del segle XX i tot el segle XXI es desenvoluparan, per a molts alumnes, en l'assignatura de HMC de primer de batxiller

TIPUS D'AVLUACIÓ

Es realitzaran diferents tipus de processos diagnòstics com: al inici de curs una prova inicial o avaluació 0 i durant el procés proves o controls de cada tema avaluació processal o continua.

ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

L'alumnat que es considera amb dificultats haurà de fer activitats de reforç preparades per atendre la diversitat.

L'alumnat que pugui fer activitats d'ampliació.

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

L'educació ha de ser completa, afavorint el desenvolupament en els alumnes d'aquells coneixements que afavoreixen la seua llibertat personal, responsabilitat, ciutadania, solidaritat, tolerància, igualtat, respecte i justícia que constitueixen la base de la vida en comú. Aquests coneixements es poden tractar als elements transversals. En aquesta àrea tractarem els següents:

Educació no sexista: Es procurarà sempre, a les activitats en grup, crear-ne mixtos, sense forçar la voluntat dels alumnes i tractant de fer-los comprendre de la seua importància.

Educació per a la pau: S'utilitzarà aquesta temàtica en algunes activitats. En aquestes s'intentarà posar de manifest els drets dels nens, la diversitat de les nacions, llengües i cultures, etc.

Educació mediambiental: S'utilitzarà en la majoria dels casos material en format digital, com a substitut del paper. Es fomentarà l'educació del reciclatge, tan a nivell de material fungible (paper, cartró, etc) com de les deixalles dels materials. També s'incidirà en tenir neta l'aula, ja que és on els alumnes desenvoluparan aquesta matèria.

Educació per a la salut: Posarem èmfasi en l'ergonomia. Per exemple, les postures correctes en un seient, disposició de les mans en un teclat, distància mínima que hi ha que estar del monitor, etc. Coneixeran quins problemes físics poden sorgir si no tenim en compte els principis d'ergonomia.

Educació per a l'emprenedoria: tractarem de fomentar en l'alumnat l'originalitat i la iniciativa a l'hora de cercar informació, treballar en grup i donar respostes a problemes plantejats en l'aula.

12.- ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

En principi es consigna la visita a la ciutat de la València modernista per aquest curs o nivell.

13.- AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

L'avaluació dels processos d'ensenyament i aprenentatge és una de les funcions del professorat segons la LOMCE.

En el Reial decret 1105/2014 que regula el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat s'estableix expressament en l'article 20: "Els professors avaluaran tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la seua pròpia pràctica docent, per al que establiran indicadors d'assoliment en les programacions didàctiques."

És necessària l'avaluació perquè hi haja millora i l'autoavaluació de la pràctica docent és una estratègia necessària per al desenvolupament professional dels docents. Són múltiples els factors que incideixen en la pràctica educativa i en conseqüència que estan implicats en la seua millora. La selecció dels continguts, el tractament integrat dels mateixos, l'organització espacial i temporal, els materials i recursos didàctics, la vinculació o la proximitat entre les tasques i els interessos de l'alumnat, la funció social de les tasques, la diversitat de l'alumnat, els ritmes i maneres d'aprendre, l'organització del professorat per a donar resposta a tots aquests aspectes, el treball en equip, les altes expectatives o el foment del desig d'aprendre.

INDICADORS D'ÈXIT

En aquest apartat, proposarem una sèrie d'indicadors d'assoliment que ens serviran per a comprovar el funcionament de la nostra programació i valorar la nostra pròpia actuació com a docents. Seguidament dissenyarem un procediment (qüestionaris, rúbrica, enquestes als alumnes, etc) que ens permeti arregar les dades corresponents per a valorar la situació i poder proposar i incorporar les mesures de millora que es consideren necessàries. Per a sistematitzar el treball, anem a establir una sèrie d'àmbits o dimensions a avaluar i elaborar els indicadors d'assoliment per a cadascun d'ells. Les dimensions generals que arreglen i ordenen els àmbits de treball lligats a la pràctica docent es poden classificar en:

Programació:

- ✓ Es consulta la programació al llarg del curs escolar.
- ✓ En programar es té en compte les opcions del context.
- ✓ Es dona a conèixer als alumnes els elements de la programació: objectius, criteris d'avaluació i metodologia.
- ✓ S'elaboren les programacions pensant a treballar per competències.
- ✓ S'analitzen en profunditat els recursos didàctics i se seleccionen sobre la base de la seua idoneïtat.
- ✓ A l'inici cada unitat didàctica es revisa la distribució temporal de la programació i s'adapta en funció del temps d'avaluació restant.

Diversitat:

- ✓ S'ha adaptat la programació a les característiques i necessitats de l'alumnat.
- ✓ Es demana a l'alumnat diferents produccions en funció de les seues característiques.
- ✓ Tant en els exàmens com en el treball de l'aula es treballen activitats de diferents nivells de dificultat.
- ✓ Es tenen en compte la diversitat en els agrupaments de classe.
- ✓ Es persegueix que els alumnes treballen en classe a un ritme adequat amb les activitats proposades tenint en compte els seus diferents característiques.

Activitats en l'aula:

- ✓ Es proposen exercicis que impulsen la comunicació (cercar informació, interpretar-la, prendre decisions, crear, raonar, explicar als altres...)
- ✓ Es proposen activitats que contribuïsquen a l'aprenentatge autònom (cerca d'informació complementària, treballs, recerques...).
- ✓ Les activitats i accions proposades tenen aquestes característiques: diverses, àmplies, de llarg recorregut, obliguen a pensar, permeten utilitzar recursos diferents...
- ✓ L'alumnat és protagonista en la classe.
- ✓ Totes les activitats tenen un objectiu ben definit.
- ✓ S'empren diferents codis (verbals, siguen orals o escrits, gràfics, numèrics, audiovisuals, etc.) per a aconseguir l'objectiu de cada activitat
- ✓ Les activitats són aplicables a situacions comunes de l'activitat escolar

Avaluació:

- ✓ A l'inici de la unitat didàctica o del projecte, els alumnes coneixen els objectius didàctics, les competències que es van a desenvolupar, les activitats que faran i com es desenvoluparà l'avaluació.

- ✓ S'usen diferents activitats d'avaluació (exàmens, treballs individuals, treballs col·lectius, exposicions orals, portfolis, diaris d'aprenentatge, mapes conceptuals, debats...).
- ✓ S'usen diversos instruments per a realitzar l'avaluació de l'alumnat (notes en el quadre del professor, rúbriques, escales d'observació, escales d'actituds, proves objectives...).
- ✓ Es tenen en compte les adaptacions realitzades en l'apartat de diversitat per a avaluar a través de diferents instruments si han aconseguit els objectius plantejats.
- ✓ Es relacionen els conceptes al llarg del curs per a evitar coneixements estancs.

INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE DADES

Una vegada recopilats els indicadors d'assoliment, existeixen molts instruments per a realitzar la recollida de dades que ens permeten avaluar-los (qüestionaris, enquestes, rúbriques d'autoavaluació, etc). Es plantegen a continuació uns possibles qüestionaris en funció dels indicadors d'assoliment definits anteriorment, sent 1 el valor més baix i 4 el valor més alt..

Programació		1	2	3	4
	Consulte la programació al llarg del curs i, en cas necessari, realitzi i anote les modificacions.				
	En confeccionar la programació tingui en compte les oportunitats que m'ofereix el context.				
	Al començament de cada nova unitat o projecte, proporcione als alumnes tota la informació que necessiten (aspectes que anem a treballar, objectius, activitats, competències a desenvolupar, etc.).				
	Arreplegue de manera específica en la meua programació les competències clau i les relacione amb els continguts i els criteris d'avaluació.				
	A l'hora d'elaborar la programació i les unitats didàctiques va analitzar els recursos didàctics disponibles i els seleccione sobre la base de la seua idoneïtat.				

Diversitat		1	2	3	4
1	Què faig per a conèixer la composició de la classe?				
	- Passar una prova al començament del curs escolar.				
	- Llegir els informes anteriors de cada alumne.				
	- Me la faciliten en les reunions del grup.				
2	La meua programació té en compte la diversitat de l'alumnat.				

3	Plantege activitats o projectes de diferent nivell en cada unitat i en cada examen.				
4	Tinc en compte la diversitat a l'hora d'organitzar la classe, de crear els grups, etc.				

Activitats d'aula		1	2	3	4
1	Les activitats que propose són del següent tipus:				
	- Tancats, dirigits, del llibre, etc.				
	- Oberts, procedimentals, diversos, projectes, etc.				
	- Faciliten el treball cooperatiu.				
2	En la metodologia que aplique:				
	- Propose activitats per a facilitar l'aprenentatge autònom.				
	- Em base en les explicacions teòriques i/o en el llibre.				

Avaluació		1	2	3	4
1	Abans de començar amb una unitat o un projecte explique als alumnes què, amb quina freqüència i sobre la base de què avaluaré.				
2	Utilitze diferents tipus de proves (exàmens, treballs, exposicions, debats, portfolis, etc.)				
3	Utilitze diversos instruments per a realitzar l'avaluació de l'alumnat.				

A més hauríem de passar una enquesta de la labor docent als alumnes al final de curs per a poder millorar en la nostra labor. Aquesta seria contestada pels alumnes de forma anònima i arreglaria preguntes com:

1. Què és el que més t'ha agradat del curs?
2. Què és el que menys? Justifica la teua resposta
3. Estàs d'acord amb la teua nota? En cas contrari justifica la teua resposta
4. Canviaries l'ordre dels continguts impartits en les avaluacions?
5. Has utilitzat l'aprens en el curs en altres matèries? Si la resposta és afirmativa posa un exemple,
6. Què contingut crees que el professor hauria de millorar per a fer-ho arribar millor als alumnes?
7. Dels tipus d'activitats realitzades en classe (treballs, exposicions, debats, etc...) crees que hi ha alguna que no hauríem de seguir realitzant? En cas afirmatiu justifica la teua resposta.
8. En conclusió, crees que el curs s'adapta a les teues expectatives inicials?

MESURES DE MILLORA

L'avaluació en l'educació sempre ha de ser un instrument de millora, les dades que s'obtinguen dels qüestionaris o de qualsevol altre instrument han de ser útils per a identificar les àrees de millora que ens permeten introduir canvis en la nostra programació didàctica per a adaptar-la millor a les necessitats dels alumnes. És més productiu que l'avaluació de la pràctica docent es realitzi en determinats moments del curs escolar. Per exemple, en finalitzar cada unitat didàctica, en acabar un projecte concret o en finalitzar cada trimestre. En cadascuna d'elles pots tenir objectius diferents i trobar diferents utilitats. Açò ens permetrà introduir millores en la labor docent al llarg del curs escolar, sense haver d'esperar al fet que aquest finalitzi.